

การใช้สูตรอาหารอย่างง่ายเลี้ยงไก่พื้นเมืองลูกผสม*

นพวรรณ ชมชัย^{1/} ทิพา บุญะวีโรจ^{1/}
อนุกิจ เครือมังกร^{1/}

บทคัดย่อ

การทดลองนี้เป็นการนำเอาอาหารผสมสำเร็จรูปมาผสมกับวัตถุดิบอื่นที่มีในท้องถิ่นเลี้ยงไก่พื้นเมืองลูกผสม ดำเนินการโดยใช้ไก่พื้นเมืองลูกผสม (พื้นเมือง x ไรต์ - บาร์) อายุ 3 สัปดาห์ คละเพศ จำนวน 225 ตัว วางแผนการทดลองแบบสุ่มตลอด จำนวน 5 ซ้ำ ให้อาหารทดลองแตกต่างกัน 3 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม 1 ให้อาหารสำเร็จรูปไก่เนื้อขุน

กลุ่ม 2 ให้อาหารสำเร็จรูปไก่ไข่เล็ก ผสมรำละเอียดและข้าวโพดบด (อัตรา 6.5 : 1.5 : 2)

กลุ่ม 3 ให้อาหารสำเร็จรูปไก่เนื้อเล็กผสมใบกระถินบด รำละเอียดและมันเส้นบด
(อัตรา 5.5 : 1 : 1.5 : 2)

ผลการทดลอง ปรากฏว่า จากการเลี้ยงไก่อายุระหว่าง 3 - 16 สัปดาห์ ไก่กลุ่มที่ 1 จะมีน้ำหนักตัว การเจริญเติบโต และประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารดีที่สุด ($P < 0.05$) โดยมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1,521.7 กรัม, 14.7 กรัม/วัน และ 4.1 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังมีแนวโน้มว่าไก่กลุ่มที่ 1 มีต้นทุนค่าอาหารที่ใช้ในการเพิ่มน้ำหนักตัวต่ำสุด คือ 38.59 บาท/ก.ก. แม้ว่าราคาอาหารสูตร 1 จะแพงที่สุดก็ตาม

* โครงการวิจัยลำดับที่ 43-(1)-0514-039

1 ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ชัยนาท จังหวัดชัยนาท

Use of Simple Rations in Crossbred Native Chicken*

Noppawan Chomchai^{1/} Thipa Punyavirocha^{1/}
Anukit Khuamangkorn^{1/}

Abstract

Effects of using simple rations in crossbred native chicken were studied at Chainat Animal Nutrition Research Center. The experiment was conducted by using 225 crossbred native chicks from the age of 3 weeks to 16 weeks as Completely Randomized Design with 5 replication. The chicks were fed *ad lib* with three dietary treatments consisted of :

- Group 1 received broiler – finisher complete feed
- Group 2 received layer – starter complete feed mixed with rice bran
and ground corn meal in ratio of 6.5 : 1.5 : 2
- Group 3 received broiler – starter complete feed mixed with leucaena
leafmeal , rice bran and cassava meal in ratio of 5.5 : 1 : 1.5 : 2

The results showed that group 1 had better growth performance than other groups ($P < 0.05$) and also had lower feed cost per gain (38.59 bath/kg).

* Research Project No. 43(1)-0514-039

1. Chainat Animal Nutrition Research Center, Chainat Province.

คำนำ

การเลี้ยงไก่พื้นเมืองลูกผสมเป็นอาชีพหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมจากเกษตรกรเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จากเดิมที่เคยเลี้ยงแบบหลังบ้านจำนวนไม่กี่ตัว โดยปล่อยให้หาอาหารกินตามธรรมชาติเช่นเดียวกับไก่พื้นเมือง ก็เปลี่ยนเป็นการเลี้ยงไก่จำนวนมากขึ้น โดยเลี้ยงแบบขังคอก และให้กินอาหารผสมทำนองเดียวกับการเลี้ยงไก่กระທ เพื่อให้อาหารขายส่งตลาดได้เร็วที่สุด จากรายงานของอุดมศรี และคณะ (2539) ในการศึกษาการเจริญเติบโตของไก่ลูกผสมพื้นเมือง x (เซียงไฮ้ x ไรต์ x บาร์) (NSRB) พบว่า ไก่ลูกผสม NSRB มีน้ำหนักตัวที่อายุ 8, 12, 16 และ 20 สัปดาห์ เท่ากับ 667.25 , 1146.2 , 1603.72 และ 1806.44 กรัม ตามลำดับ ดังนั้นหากเกษตรกรมีการจัดการเลี้ยงดูอย่างดีแล้วก็จะใช้เวลาเพียง 3 เดือน ในการเลี้ยงไก่ พื้นเมืองลูกผสมเพื่อขายเป็นไก่เนื้อ แต่ทั้งนี้จะต้องให้อาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการครบถ้วนพอกับความต้องการของไก่ด้วย ซึ่งนพวรรณ และคณะ(2541) รายงานไว้ว่า ระดับโปรตีนในอาหารมีผลต่อการเจริญเติบโตของไก่ลูกผสม NSRB โดยการให้อาหารที่มีโปรตีน 17.36 เปอร์เซ็นต์ จะทำให้ไก่มีการเจริญเติบโตและประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารดีกว่าการให้อาหารที่มีโปรตีนระดับต่ำกว่านี้ (13.91% และ 12.13%) โดยมีน้ำหนักตัวเฉลี่ยที่อายุ 14 สัปดาห์ เท่ากับ 1,427.7 กรัม และประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหาร เท่ากับ 3.49 จากการทดลองของปรัชญา และคณะ(2537) ในการศึกษาระดับโปรตีนและพลังงานที่เหมาะสมสำหรับไก่ลูกผสมพื้นเมือง-เซียงไฮ้ พบว่า การให้อาหารที่มีโปรตีน 18% และ 16% ในช่วงอายุ 0-6 สัปดาห์ แล้วเปลี่ยนเป็น 16% และ 14% ในระยะอายุ 6-12 สัปดาห์ ไก่จะมีการเจริญเติบโตไม่แตกต่างกัน แต่ที่ระดับโปรตีนต่ำจะมีต้นทุนค่าอาหารต่อการเพิ่มน้ำหนักตัวต่ำสุด โดยทั่วไปแล้วต้นทุนส่วนใหญ่ในการเลี้ยงไก่จะเป็นค่าอาหารสัตว์ ซึ่งเกษตรกรพอจะลดต้นทุนลงได้โดยการเลือกใช้วัตถุดิบที่มีราคาถูกตามฤดูกาล หรือนำวัสดุพื้นบ้านมาผสมอาหารใช้เอง อย่างไรก็ตามในบางท้องที่เกษตรกรไม่สามารถหาซื้อวัตถุดิบบางประเภทโดยเฉพาะแหล่งโปรตีน และวิตามิน แร่ธาตุมาใช้ได้ การนำเอาอาหารผสมสำเร็จรูปมาผสมกับวัตถุดิบอื่นที่มีในท้องถิ่นในสัดส่วนที่เหมาะสม น่าจะเป็นแนวทางหนึ่งที่ช่วยให้เกษตรกรโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรรายย่อยสามารถประกอบอาชีพการเลี้ยงไก่พื้นเมืองลูกผสมจำหน่ายเป็นไก่เนื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพดีขึ้น

การทดลองนี้เพื่อศึกษาถึงผลของการประกอบสูตรอาหารอย่างง่าย โดยใช้อาหารผสมสำเร็จรูปที่มีหลากหลายในท้องถิ่นมาผสมรวมกับวัตถุดิบที่หาได้ง่ายทั่วไป โดยคำนวณให้มีค่าโปรตีนใกล้เคียงกัน เลี้ยงไก่พื้นเมืองลูกผสมเปรียบเทียบกับการใช้อาหารผสมสำเร็จรูปไก่เนื้อขุน เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับแนะนำเกษตรกรในการเลือกใช้สูตรอาหารที่เหมาะสมตามศักยภาพของเกษตรกรต่อไป

อุปกรณ์และวิธีการทดลอง

ใช้ลูกไก่พื้นเมืองลูกผสม 3 สาย (พื้นเมือง x ไรต์-บาร์) อายุ 3 สัปดาห์ คละเพศ ซึ่งได้รับการเลี้ยงดู ทำวัคซีนนิวคาสเซิลและหลอดลมอักเสบ ตามโปรแกรมของกรมปศุสัตว์ และให้อาหารตั้งแต่แรกเกิดมาเหมือนกัน จำนวน 225 ตัว จัดเข้าเลี้ยงในคอกทดลองพื้นซีเมนต์ ซึ่งปูรองพื้นด้วยแกลบ ขนาดคอก 2x2 ตารางเมตร จำนวน 15 คอกๆ ละ 15 ตัว วางแผนการทดลองแบบสุ่มตลอด (Completely Randomized Design) จำนวน 5 ซ้ำ ให้ได้รับอาหารทดลองแตกต่างกัน 3 กลุ่ม (ตารางที่ 1) ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 ให้อาหารสำเร็จรูปไก่เนื้อขุน
 กลุ่มที่ 2 ให้อาหารสำเร็จรูปไก่ไข่เล็กผสมรำละเอียด และข้าวโพด
 กลุ่มที่ 3 ให้อาหารสำเร็จรูปไก่เนื้อเล็กผสมใบกระถิน รำละเอียด และมันเส้น

ตารางที่ 1 แสดงส่วนประกอบของสูตรอาหารทดลองที่ใช้เลี้ยงไก่พื้นเมืองลูกผสม

	ราคา (บาท/ก.ก.)	สูตร 1	สูตร 2	สูตร 3
ส่วนผสม (ก.ก.)				
อาหารสำเร็จรูปไก่เนื้อเล็ก (โปรตีน 21%)	9.83	-	-	5.5
อาหารสำเร็จรูปไก่เนื้อขุน (โปรตีน 17%)	9.53	10	-	-
อาหารสำเร็จรูปไก่ไข่เล็ก (โปรตีน 19%)	9.33	-	6.5	-
ใบกระถินแห้งป่น	3	-	-	1
รำละเอียด	4.98	-	1.5	1.5
ข้าวโพดบด	6.50	-	2	-
มันเส้นบด	2.25	-	-	2
รวม (กิโลกรัม)		10	10	10
ราคา (บาท/ก.ก.)		9.53	8.11	6.90
ส่วนประกอบทางเคมีโดยการคำนวณ				
โปรตีน (%)		17	15.8	15.9
พลังงาน (ME , กิโลแคลอรี/ก.ก.)		3,200	2,970	3,020

ทำการทดลองจนกระทั่งไก่มีอายุครบ 16 สัปดาห์ ระหว่างทดลองจัดให้ไก่ได้กินอาหารและน้ำสะอาดอย่างเต็มที่ สุ่มตัวอย่างอาหารทดลองทุกครั้งที่มีการผสมอาหารใหม่นำไปวิเคราะห์หาส่วนประกอบทางเคมี ได้แก่ ความชื้น โปรตีน ไขมัน เยื่อใย เถ้า และ NFE บันทึกข้อมูลน้ำหนักตัวไก่เมื่อเริ่มทดลองและทุกๆ สัปดาห์ จนสิ้นสุดการทดลอง บันทึกปริมาณอาหารที่ไก่กินในแต่ละวันและต้นทุนค่าอาหาร

ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ผลทางสถิติโดย Analysis of Variance และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยวิธี Duncan's New Multiple Range Test (จรัญ, 2527)

การทดลองนี้ดำเนินการที่ศูนย์วิจัยอาหารสัตว์ชัยนาท จังหวัดชัยนาท ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ ถึง ธันวาคม 2543

ผลการทดลองและวิจารณ์

ผลวิเคราะห์อาหารทดลอง

ผลวิเคราะห์ส่วนประกอบทางเคมีของตัวอย่างอาหารทดลอง แสดงไว้ในตารางที่ 2 ซึ่งพบว่าอาหารทุกสูตรมีค่าโปรตีนใกล้เคียงกับค่าที่คำนวณไว้ อาหารสูตรที่ 2 และ 3 จะมีค่าเยื่อใยใกล้เคียงกัน และสูงกว่าอาหารสูตรที่ 1 เนื่องจากเยื่อใยส่วนของรำละเอียดที่ใช้ผสมเพิ่มอีก 15 เปอร์เซ็นต์ในสูตรอาหาร

ตารางที่ 2 ผลวิเคราะห์ส่วนประกอบทางเคมีของสูตรอาหารที่ใช้ในการทดลอง

ส่วนประกอบทางเคมี (%)	สูตร 1	สูตร 2	สูตร 3
ความชื้น	8.9	9.5	10.2
โปรตีน	16.5	15.8	15.6
ไขมัน	3.4	5.6	4.7
เยื่อใย	4.3	5.5	5.7
เถ้า	5.7	6.6	6.4
NFE	70.1	66.6	67.7

น้ำหนักตัวและอัตราการเจริญเติบโต

ผลการทดลอง พบว่า ไก่ลูกผสมทั้ง 3 กลุ่ม มีน้ำหนักตัวเมื่อสิ้นสุดการทดลองและอัตราการเจริญเติบโตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) โดยไก่กลุ่มที่ 1, 2 และ 3 มีน้ำหนักตัวที่อายุ 16 สัปดาห์ เท่ากับ 1521.7 , 1388.2 และ 1268.1 กรัม ตามลำดับ และมีอัตราการเจริญเติบโต เท่ากับ 14.7 , 13.2 และ 11.9 กรัมต่อวัน ตามลำดับ (ตารางที่ 3) โดยไก่กลุ่มที่ 1 ซึ่งเลี้ยงด้วยอาหารผสมสำเร็จรูปไก่เนื้อ

ขุนนั้น มีน้ำหนักตัวต่ำกว่าไก่ลูกผสม 4 สาย (NSRB) ที่อุดมศรี และคณะ(2539) รายงานไว้เล็กน้อย ไก่กลุ่มที่ 2 และ 3 ซึ่งเลี้ยงด้วยอาหารผสมจะมีการเจริญเติบโตต่ำกว่าไก่กลุ่มที่ 1 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอาหารผสมสูตร 2 และ สูตร 3 มีค่าโปรตีน และพลังงานตลอดจนวิตามิน และแร่ธาตุต่างๆ ต่ำกว่าอาหารสูตร 1 นอกจากนี้อาหารสูตร 1 ยังเป็นอาหารผสมสำเร็จรูปชนิดที่อัดเม็ดทั้งหมด ขณะที่อาหารสูตร 2 และ 3 เป็นการนำอาหารผสมสำเร็จรูปมาผสมกับวัตถุดิบอื่นเพิ่มเติม ทำให้มีลักษณะเป็นอาหารเม็ดและผสมกัน ประกอบกับมีการใช้ รำละเอียดเพิ่มอีก 15 เปอร์เซ็นต์ จึงทำให้อาหารผสมดังกล่าวมีเยื่อใยสูงขึ้น และคุณภาพของอาหารโดยรวมจะมีการใช้ประโยชน์ได้ต่ำกว่าอาหารสูตร 1 ซึ่งอุทัย (2529) ได้กล่าวไว้ว่า การที่สัตว์กินอาหารที่มีเยื่อใยสูง และมีการย่อยได้ของโปรตีนต่ำจะทำให้สัตว์เจริญเติบโตช้าลง โดยเฉพาะอาหารสูตร 3 นั้น มีใบกระถินเป็นส่วนผสมสูงถึง 10 เปอร์เซ็นต์ ทำให้มีเยื่อใยในอาหารสูงมากขึ้น และอาหารมีความฟามมาก ส่งผลให้การย่อยได้ของอาหารลดลง จึงทำให้ไก่กลุ่มที่ 3 มีการเจริญเติบโตช้าที่สุด สอดคล้องกับราชันย์ (2537) ที่รายงานไว้ว่า การใช้ใบกระถินแช่น้ำในระดับสูงขึ้นไปในสูตรอาหารจะทำให้ไก่ลูกผสมพื้นเมืองเจริญเติบโตช้าลง

ปริมาณอาหารที่ใช้

ไก่ทั้ง 3 กลุ่ม มีการกินอาหารได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) โดยไก่กลุ่มที่ 1, 2 และ 3 มีปริมาณการใช้อาหารได้เฉลี่ย เท่ากับ 59.4 , 66.2 และ 75.5 กรัมต่อวัน ตามลำดับ (ตารางที่ 3) สาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ไก่ทั้ง 3 กลุ่ม มีปริมาณการใช้อาหารแตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากการสูญเสียอาหารจากการคุ้ยเขี่ยอาหารกินของไก่ ซึ่งอาหารที่มีลักษณะเป็นผงนั้นจะมีการสูญเสียอาหารมากกว่าอาหารอัดเม็ด (สุวรรณี, 2536) ทำให้ไก่กลุ่มที่ 1 ซึ่งกินอาหารอัดเม็ดมีการสูญเสียอาหารน้อยที่สุด เมื่อคิดเป็นปริมาณอาหารที่ใช้ได้จึงมีค่าเฉลี่ยต่ำสุดด้วย ขณะที่อาหารสูตร 3 จะมีลักษณะฟามและเป็นฝุ่นมาก ทำให้มีอาหารตกหล่นสูญเสียมากที่สุดด้วย ดังนั้น เมื่อคิดเป็นปริมาณอาหารที่ใช้กินได้แล้วจึงทำให้ไก่กลุ่มที่ 3 มีการกินอาหารมากที่สุด สาเหตุอีกประการหนึ่ง อาจเนื่องมาจากระดับ พลังงานใช้ประโยชน์ได้ในอาหารที่ไม่เท่ากัน โดยจากการคำนวณ พบว่า อาหารสูตร 1 จะมีระดับพลังงานสูงที่สุด ส่วนอาหารสูตร 2 และ 3 จะมีพลังงานต่ำกว่า (ตารางที่ 1) ซึ่งอาจไม่เพียงพอต่อความต้องการของไก่ ทำให้ไก่กลุ่ม 2 และ 3 มีการปรับตัวกินอาหารในปริมาณที่เพิ่มขึ้น

ประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหาร

ไก่กลุ่มที่ 1, 2 และ 3 มีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารเฉลี่ย เท่ากับ 4.1 , 5.0 และ 6.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 3) ซึ่งทั้ง 3 กลุ่ม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) โดยไก่กลุ่มที่ 1 นั้น เลี้ยงด้วยอาหารสำเร็จรูปชนิดอัดเม็ด ซึ่งผ่านความร้อนในขบวนการอัดเม็ดมาแล้วทำให้ย่อยได้ง่ายขึ้น (อุทัย, 2529) จึงมีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารดีกว่าไก่กลุ่มอื่นที่มีทั้งอาหารอัดเม็ดและวัตถุดิบที่เป็นผงผสมกัน

สำหรับไถ่กลุ่มที่ 3 นั้น จะมีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารด้วยที่สุด อาจมีสาเหตุเพิ่มเติมมาจากการที่ใช้ใบกระถินระดับสูงถึง 10 เปอร์เซ็นต์ เป็นส่วนผสมในสูตรอาหาร ซึ่งโภชนะในใบกระถินนั้นค่อนข้างย่อยได้ยาก ดังนั้น เมื่อผสมในอาหารในระดับสูงแล้วจึงทำให้การย่อยได้ของโภชนะต่างๆ โดยเฉพาะโปรตีนและพลังงานลดลง ส่งผลให้ไก่กินอาหารมากขึ้นและมีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารด้วยลดลง ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการทดลองของชูพงษ์ และอุทัย (2532) ที่พบว่า การใช้ใบกระถินแช่น้ำในระดับสูงขึ้นในสูตรอาหาร ไก่กระทมมีผลทำให้ไม่มีการเจริญเติบโตลดลง ปริมาณการกินอาหารเพิ่มขึ้น และมีประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารด้วย และให้ผลทำนองเดียวกับ ราชันทร์ (2537) ที่พบว่า การใช้ใบกระถินแช่น้ำระดับสูงขึ้นจาก 0 – 15 เปอร์เซ็นต์ ในสูตรอาหารไก่พื้นเมืองลูกผสม จะทำให้ไม่มีการเจริญเติบโตและประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารด้วย

ต้นทุนค่าอาหารต่อน้ำหนักเพิ่ม

ต้นทุนค่าอาหารที่ใช้ในการเพิ่มน้ำหนักตัว 1 กิโลกรัม ของไถ่กลุ่มที่ 1, 2 และ 3 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 38.59 , 40.74 และ 44.06 บาท ตามลำดับ (ตารางที่ 3) โดยไถ่กลุ่มที่ 1 จะมีต้นทุนต่ำกว่าไถ่กลุ่มที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) แม้ว่าอาหารสูตร 1 จะมีราคาแพงที่สุดก็ตาม (ตารางที่ 1) แต่ไถ่สามารถใช้ประโยชน์จากอาหารสูตร 1 ได้ดีที่สุด คือ กินอาหารน้อยแต่โตเร็ว จึงทำให้ต้นทุนค่าอาหารที่ใช้ในการเพิ่มน้ำหนักตัวต่ำลงด้วย

ตารางที่ 3 สมรรถภาพการเจริญเติบโตของไก่พื้นเมืองลูกผสมที่เลี้ยงด้วยอาหารสูตรต่างกัน

	กลุ่มที่ 1	กลุ่มที่ 2	กลุ่มที่ 3	CV. (%)
จำนวนไก่ทดลอง (ตัว)	75	75	75	
น้ำหนักเริ่มทดลอง (กรัม)	188	188	188	
น้ำหนักสิ้นสุดการทดลอง (กรัม)	1,521.7 ^ก	1,388.2 ^ข	1,268.1 ^ค	6.0
ระยะเวลาการทดลอง (วัน)	91	91	91	
อัตราการเจริญเติบโต (กรัม/วัน)	14.7 ^ก	13.2 ^ข	11.9 ^ค	6.9
ปริมาณอาหารที่ใช้ทั้งหมด (ก.ก./ตัว)	5.4 ^ค	6.0 ^ข	6.9 ^ก	6.9
ปริมาณอาหารที่ใช้เฉลี่ย (กรัม/ตัว/วัน)	59.4 ^ค	66.2 ^ข	75.5 ^ก	6.9
ประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหาร	4.1 ^ค	5.0 ^ข	6.4 ^ก	6.7
ต้นทุนค่าอาหารต่อน้ำหนักเพิ่ม (บาท/ก.ก.)	38.59 ^ข	40.74 ^{กข}	44.06 ^ก	6.4

หมายเหตุ : ค่าเฉลี่ยที่มีอักษรต่างกันในบรรทัดเดียวกันมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$)

สรุปผลการทดลอง

ผลการทดลองใช้สูตรอาหารอย่างง่าย ซึ่งประกอบด้วยอาหารผสมสำเร็จรูปผสมรวมกับวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่หาได้ง่ายในพื้นที่ เปรียบเทียบกับการใช้อาหารผสมสำเร็จรูปไก่เนื้อขุนเลี้ยงไก่พื้นเมืองลูกผสมระยะเจริญเติบโต (อายุ 3 – 16 สัปดาห์) พบสรุปผลได้ว่า ไก่กลุ่มที่ 1 ซึ่งเลี้ยงด้วยอาหารสำเร็จรูปไก่เนื้อขุนมีน้ำหนักตัว การเจริญเติบโต และประสิทธิภาพการเปลี่ยนอาหารดีที่สุดแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างมีนัยสำคัญ ($P < 0.05$) รวมทั้งยังมีต้นทุนค่าอาหารต่อน้ำหนักเพิ่มต่ำสุดด้วย

ข้อเสนอแนะ

การที่จะแนะนำให้เกษตรกรใช้วัตถุดิบที่หาได้ง่ายในท้องถิ่นมาผสมกับอาหารสำเร็จรูปเลี้ยงไก่พื้นเมืองลูกผสม เพื่อที่จะลดต้นทุนค่าอาหารลงนั้น ควรพิจารณาราคาประกอบด้วย โดยเลือกใช้วัตถุดิบที่มีมากและราคาถูกตามฤดูกาลนำมาผสมรวมกัน โดยให้มีโภชนะโดยรวม คือ โปรตีนประมาณ 16 เปอร์เซ็นต์ และพลังงานใช้ประโยชน์ได้ ประมาณ 3,000 กิโลแคลอรีต่อกิโลกรัม ซึ่งอาจทำให้ไก่โตช้ากว่าการเลี้ยงด้วยอาหารผสมสำเร็จรูป แต่จะสามารถลดต้นทุนค่าอาหารลงได้ ทั้งนี้จะต้องพิจารณาด้วยว่าวัตถุดิบที่นำมาใช้นั้นมีความเป็นฝุ่นและฟามมากน้อยเพียงใด อย่างเช่น การใช้ใบกระถินควรลดระดับการใช้ลงเหลือเพียง 4-5 เปอร์เซ็นต์ในสูตรอาหารก็พอ ส่วนการใช้มันเส้นบดจะทำให้อาหารเป็นฝุ่นมาก ควรผสมกากน้ำตาลลงไปด้วยจะช่วยให้มีความน่ากินเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ในการเลี้ยงไก่พื้นเมืองลูกผสมแบบขังกรงตลอดนั้น ควรทำการตัดปากไก่เพื่อลดปัญหาการจิกตีกัน และต้องคอยหมั่นตรวจดูรางอาหารเพื่อปรับให้อยู่ในระดับความสูงที่เหมาะสมอยู่ตลอดเวลา ถ้าเป็นไปได้ควรแบ่งให้อาหารเป็น 3 มื้อ ไม่ให้อาหารเหลือค้างในรางจะช่วย ลดการสูญเสียจากการตกหล่นของอาหารได้มาก ทั้งนี้เพราะไก่ลูกผสมพื้นเมืองนั้นค่อนข้างจะเปรี้ยว และชอบบินไปเกาะบนขอบรางอาหาร ทำให้มีอาหารตกหล่นได้ง่าย

เอกสารอ้างอิง

- จรัญ จันทลักษณ์. 2527. สถิติวิธีวิเคราะห์และวางแผนงานวิจัย. ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 5. บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, กรุงเทพมหานคร, 468 หน้า.
- ชูพงษ์ ศรีวัฒนวรชัย และอุทัย คั่นโธ. 2532. การใช้ใบกระถินแช่น้ำเป็นอาหารไก่กระທ. การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 27 สาขาสัตว สัตวแพทย์ ประมง, 30 มกราคม – 1 กุมภาพันธ์ 2532. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. หน้า 33 – 40.
- นพวรรณ ชมชัย ไสว นามคุณ วิทยา สุขามาลย์ และเสาวคนธ์ โรจนสถิตย์. 2541. ผลของระดับโปรตีนและพลังงานต่อสมรรถภาพการเจริญเติบโตของไก่พื้นเมืองลูกผสม. รายงานผลงานวิจัยประจำปี 2541. กองอาหารสัตว์ กรมปศุสัตว์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. หน้า 73 – 94.
- ปรีชา ปรีชาลักษณ์ นพวรรณ ชมชัย และเกลิงศักดิ์ โนนทวงศ์. 2537. ระดับโปรตีนและพลังงานที่เหมาะสมสำหรับไก่ลูกผสมพื้นเมือง-เชียงใหม่. ประมวลเรื่องการประชุมวิชาการปศุสัตว์ ครั้งที่ 13 ประจำปี 2537 วันที่ 18-21 กรกฎาคม 2537. กรมปศุสัตว์. หน้า 225-236.
- ราชนันท์ บัวบาน. 2537. การใช้ใบกระถินแช่น้ำเป็นอาหารไก่ลูกผสมพื้นเมืองไทย. การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 32 สาขาสัตว สัตวแพทยศาสตร์ ประมง, 3 - 5 กุมภาพันธ์ 2537. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. หน้า 31 – 36.
- สุวรรณี สิมะกรพันธ์. 2536. การจัดการเพื่อลดการสูญเสียอาหารสัตว์. วารสารสัตวบาล 3(15) : 73-75.
- อุทัย คั่นโธ. 2529. อาหารและการผลิตอาหารเลี้ยงสุกรและสัตว์ปีก. ฉบับเรียบเรียง ครั้งที่ 2. ศูนย์วิจัยและฝึกอบรมการเลี้ยงสุกรแห่งชาติ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน นครปฐม. 297 หน้า.
- อุดมศรี อินทรโชติ รัชดาวรรณ พูนพิพัฒน์ และกัลยา บุญญานุวัตร. 2539. การเจริญเติบโตและคุณภาพซากของไก่ลูกผสมพื้นเมือง. ประมวลเรื่องการประชุมวิชาการปศุสัตว์ ครั้งที่ 15 ประจำปี 2539 วันที่ 4 – 6 กันยายน 2539. กรมปศุสัตว์. หน้า 303 – 314.